

ISSN 2415–8763

ЕКОНОМІКА І ПРАВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Экономика и право здравоохранения
Economy and legislation of health care

№ 2 (2), 2015

НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

ISSN 2415–8763

ЕКОНОМІКА І ПРАВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 2 (2), 2015

Економіка і право охорони здоров'я

№ 2 (2), 2015

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИХОДУ – 2 рази на рік

ЗАСНОВАНИЙ – грудень 2014 року

ЗАСНОВНИКИ

Державна установа «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР – Слабкий Г.О.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА – Дзюба О.М., Ждан В.М., Смоланка В.І.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР – Ситенко О.Р.

ЛІТЕРАТУРНІ РЕДАКТОРИ – Ратаніна О.М., Шумило О.В.

ДИЗАЙН І ВЕРСТКА – Кривенко Є.М.

ГОЛОВА СЕКРЕТАРІАТУ – Дудник С.В.

СЕКРЕТАРІАТ – Касинець С.С. (Полтава), Бутенко І.В. (Київ), Качала Л.О. (Ужгород)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ (голова редакційної колегії – д.мед.н., проф. Ковальова О.М.)

Голованова І.А., Істомін С.В., Карамзіна Л.А., Лазур Я.В., Мельник П.С., Мікловда В.П., Нагорна А.М., Приходько В.О., Рогач І.М., Рогач О.Я., Ситенко О.Р., Слабкий Г.О., Фера О.В., Чепелевська Л.А., Чопей І.В., Шатило В.Й.

РЕДАКЦІЙНА РАДА (голова редакційної ради – д.мед.н., проф. Лехан В.М. (Дніпропетровськ))

Васильєв К.К. (Одеса), Вороненко Ю.В. (Київ), Голубчиков М.В. (Київ), Грузєва Т.С. (Київ), Децик О.З. (Івано-Франківськ), Камінська Т.М. (Харків), Клименко В.І. (Запоріжжя), Кобер Л. (Словаччина), Коваленко О.С. (Київ), Кочет О.М. (Київ), Краков'як Я. (Польща), Кудренко М.В. (Київ), Лашкул З.В. (Запоріжжя), Лобас В.М. (Красний Лиман), Любінець О.В. (Львів), Медведовська Н.В. (Київ), Миронюк І.С. (Ужгород), Моїсеєнко Р.О. (Київ), Овоц А. (Польща), Огнев В.А. (Харків), Тодоров І.Я. (Ужгород), Толстанов О.К. (Київ), Шафранський В.В. (Київ)

Рекомендовано до друку Вченою радою
ДУ «Український інститут стратегічних досліджень
МОЗ України» (протокол № 9 від 26.11.2015 р.)

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

провулок Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна
телефон: +380 44 576-41-19; 576-41-09
факс: +380 44 576-41-20; 576-41-09
e-mail: s.nauka@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 21125-10925Р від 24.12.2014 р.

Підписано до друку 30 листопада 2015 р.
Загальний наклад 100 прим. Зам. № 2498

ВИДАВЕЦЬ:

ДУ «Український інститут
стратегічних досліджень МОЗ України»
Адреса: пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна

ВИДАВНИК:

«СПД ФО «Коломіцин В.Ю.»
Свідоцтво про державну реєстрацію
В02 № 257914 від 09.12.2002 р.

Надруковано у МВЦ «Медінформ»
03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95,
тел./факс +380 44 501-35-69

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1194 від 15.01.2003 р.

Усі статті рецензовано. Відповідальність за достовірність фактів та інших відомостей у публікаціях несуть автори.
Цілковите або часткове розмноження в будь-який спосіб матеріалів, опублікованих у цьому виданні,
допускається лише з письмового дозволу редакції.

ЗМІСТ / CONTENT

ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я / HEALTH CARE ECONOMICS

<i>Бугорков И.В., Бугоркова И.А. Снижение медико-экономических рисков за счет повышения информационного сопровождения</i>	5
<i>Bugorkov I.V., Bugorkova I.A. Reduction in the medical-and-economic risks due to the increase in information tracking of the patients</i>	
<i>Вовк С.М., Лобас В.М. Організація сучасного механізму фінансування охорони здоров'я в умовах трансформаційного періоду країни</i>	8
<i>Vovk S.M., Lobas V.M. Organization of modern financing mechanism of health in the transformation period of the country</i>	
<i>Горбенко О.В. Методологія консолідованої оцінки цінності медичних технологій</i>	13
<i>Gorbenko O.V. Methodology for the consolidated assessment of health technologies' value</i>	
<i>Дзюба О.М., Кучеренко Н.Т. Аналіз нормативно-правової бази для запровадження системи діагностично-споріднених груп в Україні</i>	21
<i>Dziuba O.M., Kucherenko N.T. Analysis of the legal base for the implementation of diagnostic-related groups in Ukraine</i>	
<i>Камінська Т.М. Контрактна економіка: еволюція та роль в охороні здоров'я</i>	27
<i>Kaminska T.M. Contract economy: evolution and role in health care</i>	
<i>Лехан В.М., Волчек В.В., Павленко М.В. Зміна методу фінансування стаціонарів як дієвий спосіб підвищення ефективності ресурсовитратних медичних послуг</i>	32
<i>Lekhan V.M., Volchek V.V., Pavlenko M.V. Changing of hospital payment method as an effective way to improve resource-intensive medical services</i>	
<i>Сухан В.С. Фізіоекономіка (лекція)</i>	37
<i>Sukhan V.S. Physiotherapy economy (lecture)</i>	
<i>Шевченко М.В. Результати вивчення зв'язку середньої очікуваної тривалості життя при народженні з обсягами фінансування системи охорони здоров'я</i>	43
<i>Shevchenko M.V. Results of analysis of the relationship between average life expectancy at birth and volume of financing of health care system</i>	

МЕДИЧНЕ ПРАВО / MEDICAL LAW

<i>Жилка Н.Я., Орлова О.О. Удосконалення нормативного забезпечення якісними послугами планування сім'ї ВІЛ-інфікованих жінок</i>	50
<i>Zhylka N. Ya., Orlova O. O. Improving the standard providing quality family planning services to HIV-positive women</i>	
<i>Сізінцова Ю.Ю. Значення медичного права в діяльності організаторів охорони здоров'я</i>	55
<i>Sizintsova Yu. Yu. The value of medical law in the activities of the organizers of health service</i>	
<i>Слабкий Г.О., Істомін С.В., Лисенко П.М. Перспективні напрями удосконалення стану адаптації законодавства України з питань охорони здоров'я до законодавства Європейського Союзу</i>	60
<i>Slabky G. O., Istomin S. V., Lysenko P. M. Promising directions of improving the state of adaptation of Ukrainian legislation on health protection to legislation of the European Union</i>	
<i>Чепурнова Н.В. Аналіз вітчизняного законодавства щодо реалізації репродуктивної функції дискордантними парами</i>	67
<i>Chepurnova N. V. Analysis of domestic legislation as for the implementation of reproductive function by discordant pairs</i>	
<i>Шуцько Є.Є., Ковальова О.М. Обґрунтування пріоритетів Національного плану дій з припинення попереджувальних смертей новонароджених у рамках глобальної стратегії ООН «Кожна Жінка, Кожна Дитина»</i>	72
<i>Shunko Ye. Ye, Kovalova O. M. Justification of the priorities of the National Action Plan to end preventable deaths of newborns within the global strategy of the UN «Every Woman Every Child»</i>	

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ / MATERIALS FOR DISCUSSION

<i>Концепція розвитку системи громадського здоров'я (проект)</i>	79
<i>The concept of development of system of public health (the project)</i>	

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ / HISTORY OF MEDICINE

<i>Ціборовський О.М., Сорока В.М. Медичний факультет Київського університету Святого Володимира та його факультетські клініки (до 175-річчя Київського медичного університету)</i>	84
<i>Tsiborovsky O. M., Soroka V. M. Medical faculty of Kyiv University of St. Vladimir and its clinic faculty (to the 175th anniversary of the Kiev Medical University)</i>	

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТАНУ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

²ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», м. Київ, Україна

Мета – провести аналіз нормативно-правової бази, що регламентує процес приведення у відповідність до правової системи Європейського Союзу законодавства України про охорону здоров'я та обґрунтувати перспективні напрями удосконалення організаційних засад діяльності з адаптації законодавства.

Матеріали та методи. Проаналізовано нормативно-правові акти з даної проблематики. Теоретико-методологічною основою проведеного аналізу є системний підхід з використанням методів структурно-логічного аналізу систем, інформаційно-аналітичного методу.

Результати. Встановлено, що процес приведення у відповідність до правової системи ЄС нормативно-правових актів України в сфері охорони здоров'я потребує удосконалення шляхом розробки та впровадження комплексу заходів, спрямованих на поліпшення інституціонального, кадрового, фінансового та інформаційного забезпечення процесу адаптації.

Висновки. Підвищенню ефективності управлінських рішень щодо формування та реалізації пріоритетних напрямів європейської інтеграції у сфері охорони здоров'я сприятиме підготовка та затвердження наказу МОЗ України „Про організацію роботи з адаптації законодавства України з питань охорони здоров'я до законодавства Європейського Союзу”.

Ключові слова: законодавство, правова система, охорона здоров'я, адаптація, євроінтеграція.

ВСТУП

Необхідність адаптації законодавства України з питань охорони здоров'я до законодавства ЄС обумовлюється сукупністю зовнішньо- та внутрішньополітичних зобов'язань України.

Стратегія інтеграції України до ЄС, затверджена Указом Президента України від 11.06.1998 р. №615/98 [10], визначає, що адаптація соціальної політики України полягає у реформуванні систем страхування, охорони праці, здоров'я, пенсійного забезпечення, політики зайнятості та інших галузей соціальної політики відповідно до стандартів ЄС і поступовому досягненні загальноєвропейського рівня соціального забезпечення і захисту населення.

Згідно з положеннями Плану дій «Україна – Європейський Союз» Європейська політика сусідства», схваленого Кабінетом Міністрів України 12.02.2005 р. [2], Україна зобов'язується посилити рівень охорони здоров'я та епідеміологічної безпеки відповідно до законодавства ЄС, забезпечити запровадження ефективних заходів, спрямованих на посилення соціальної інтеграції, включаючи стабільну систему охорони здоров'я та інші соціальні послуги для всіх верств населення.

Також, відповідно до положень Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 18.03.2004 р. №1629-IV [5] (далі – ЗПА), адаптація законодавства України в сфері охорони здоров'я до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС, що, в свою чергу, є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики.

Метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС, згідно із ЗПА, є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire*, що забезпечить досягнення Україною відповідності критеріям набуття членства в ЄС. Адаптація законодавства України в сфері охорони здоров'я включає роботу, спрямовану як на приведення у відповідність до законодавства ЄС нормативно-правових актів, прийнятих до затвердження ЗПА, так і діяльність, пов'язану із перевіркою проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* ЄС.

Реформування системи медичного обслуговування населення з метою забезпечення якісної і доступної медичної допомоги відповідно до європейських норм та стандартів проголошується Парламентом та Урядом країни одним із пріоритетних напрямів реалізації державної політики охорони здоров'я.

Однією з основних засад зовнішньої політики Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 р. № 2411-VI [4] визначає забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС. До засад внутрішньої політики, відповідно до цього Закону, належить забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод громадян на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг.

Реалізація плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами – з іншої (далі –

Угоди про асоціацію), на 2014–2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847-р. [6], обумовлює необхідність активізувати роботу з адаптації національного законодавства, визначити шляхи підвищення ефективності управлінських рішень щодо формування та реалізації пріоритетних напрямів європейської інтеграції у сфері охорони здоров'я.

Мета роботи – провести аналіз нормативно-правової бази, що регламентує процес приведення у відповідність до правової системи Європейського Союзу законодавства України про охорону здоров'я та обґрунтувати перспективні напрями удосконалення організаційних засад діяльності з адаптації законодавства.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Проаналізовано нормативно-правові акти, що регламентують процес приведення законодавства України про охорону здоров'я у відповідність до правової системи ЄС, визначають обсяг повноважень та компетенцію структурних підрозділів МОЗ України у цій сфері. Теоретико-методологічною основою проведеного аналізу є системний підхід з використанням методів структурно-логічного аналізу систем, інформаційно-аналітичного методу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Результати аналізу стану адаптації законодавства України з питань охорони здоров'я дають підстави для висновку, що процес приведення у відповідність до правової системи ЄС нормативно-правових актів України в сфері охорони здоров'я потребує удосконалення шляхом розробки та впровадження комплексу заходів, спрямованих на поліпшення інституціонального, кадрового, фінансового та інформаційного забезпечення процесу адаптації.

Необхідність інституціональних перетворень обумовлюється відсутністю належного нормативного розмежування функцій, відповідальності та координування діяльності структурних підрозділів МОЗ України щодо виконання заходів з адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Діяльність з адаптації законодавства поділяється на поточну та планову (рис. 1–2).

Поточна діяльність полягає у проведенні:

- аналізу змін у правовій системі ЄС та постійного оновлення переліку актів *acquis communautaire*, які регулюють правовідносини у сфері охорони здоров'я;
- перевірки проектів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis* ЄС;
- моніторингу виконання щорічних планів заходів щодо виконання ЗАП (до підписання Угоди про асоціацію);
- моніторингу реалізації плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію.

Відповідно до положень розділу 5, 7 та 8 Регламенту Кабінету Міністрів [8], проекти законів України, указів Президента України, актів Кабінету Міністрів, які за предметом правового регулювання належать до сфер, правовідносини в яких регулюються правом ЄС, підлягають опрацюванню на відповідність законодавству ЄС.

Згідно з підпунктом 2.16 Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації [3], накази МОЗ, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, також опрацьовуються на відповідність законодавству ЄС.

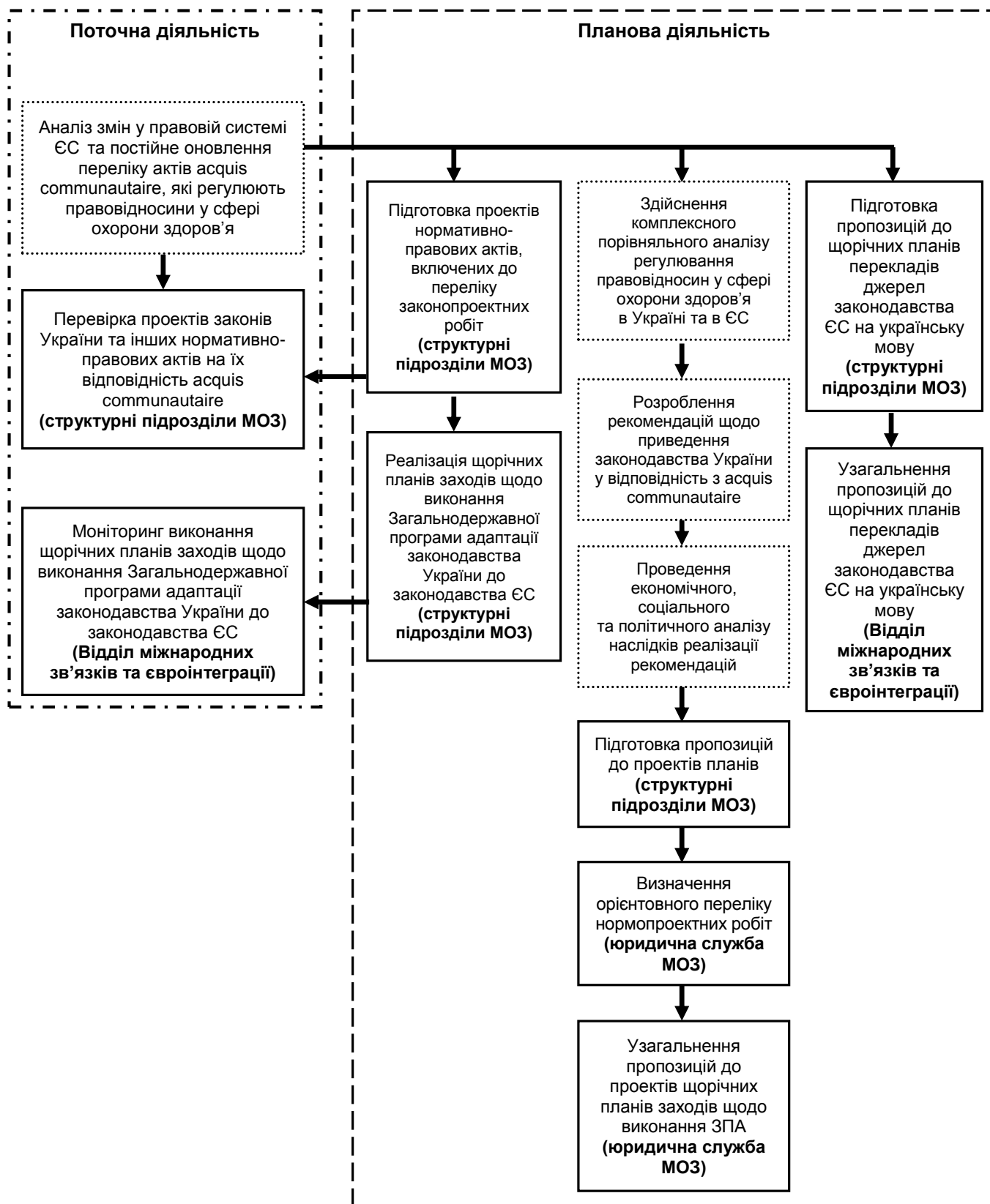
Вияток становлять проекти нормативно-правових актів персонального, оперативного, організаційно-розпорядчого характеру, нормативно-технічного характеру (державні стандарти, тарифно-кваліфікаційні довідники, форми звітності тощо), рекомендаційного, роз'яснювального та інформаційного характеру (методичні рекомендації, роз'яснення тощо).

Згідно з пунктом 3 Регламенту роботи МОЗ України, затвердженим наказом МОЗ України від 29.12.2007 р. № 884 [9], розроблення проекту нормативно-правового акта у МОЗ України покладається на структурний підрозділ відповідно до його компетенції. У процесі розроблення проекту нормативно-правового акта головним розробником проекту перевіряється його відповідність актам законодавства вищої юридичної сили, чинним міжнародним договорам України та забезпечується опрацювання проекту з урахуванням законодавства ЄС. Результати опрацювання на відповідність законодавству ЄС відображаються головним розробником проекту у Довідці, складеній за встановленою додатком 1 до пункту 3 §46 Регламенту Кабінету Міністрів України формою.

Проведення аналізу відповідності проектів нормативно-правових актів законодавству ЄС – це, як правило, складний та тривалий процес.

З метою сприяння забезпеченню належного рівня роботи з підготовки довідок про відповідність законодавству ЄС листом від 09.11.10 р. № 698 повторно надіслано підготовлені Українським інститутом стратегічних досліджень «Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи проектів нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я на відповідність законодавству Європейського Союзу» [9] та запропоновано забезпечити ознайомлення з ними осіб, відповідальних за цей напрямок роботи.

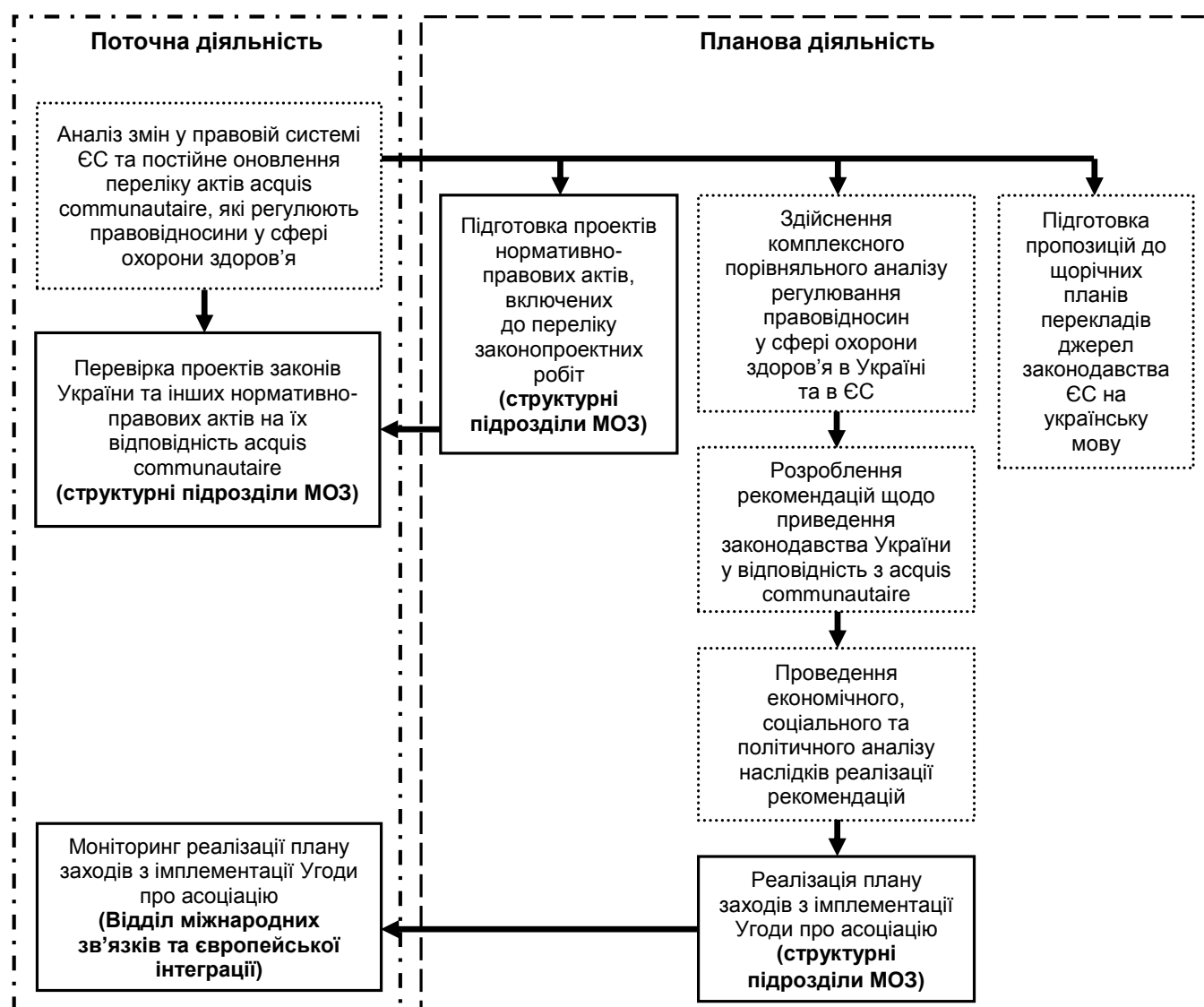
З огляду на складність та комплексний характер питань, пов'язаних з адаптацією законодавства України з питань охорони здоров'я до законодавства ЄС, а також беручи до уваги, що *acquis communautaire* та практика Європейського суду перебуває у постійному розвитку, керівникам структурних підрозділів МОЗ доцільно визначити окремих працівників, які відповідатимуть за виконання завдань з адаптації законодавства на постійній основі, проходитимуть спеціалізоване навчання, отримуватимуть необхідну інформацію та методичні рекомендації.

Примітка: курсивом виділено заходи, виконавці яких не визначені дорученнями та наказами МОЗ.

Рис. 1. Організація діяльності з адаптації законодавства в системі МОЗ України в рамках виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС (до 17.09.2014 р.)

Примітка: курсивом виділено заходи, виконавці яких не визначені дорученнями та наказами МОЗ.

Рис. 2. Організація діяльності з адаптації законодавства в системі МОЗ України в рамках реалізації плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами – з іншої, на 2014–2017 роки

До їх компетенції доцільно віднести:

- участь у реалізації завдань у галузі адаптації законодавства, визначених актами та дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України;
- підготовку проектів щоквартальних та річних звітів про стан роботи з адаптації законодавства України;
- відстеження змін у законодавстві ЄС;
- участь в опрацюванні рекомендацій Міністерства юстиції щодо приведення законодавства України з питань охорони здоров'я у відповідність до *acquis communautaire*;
- підготовку пропозицій до щорічних планів перекладів джерел законодавства ЄС українською мовою;
- підготовку довідок про відповідність проектів нормативно-правових актів законодавству ЄС.

Необхідно враховувати, що, відповідно до положень Розділу 6 Регламенту Кабінету Міністрів

України, проекти нормативно-правових актів підлягають опрацюванню на відповідність законодавству ЄС до початку процедури їх погодження у заінтересованих ЦООВ. Тому, з метою забезпечення можливості внесення змін до проекту, розробник після закінчення внутрішнього погодження повинен своєчасно провести аналіз його відповідності *acquis communautaire*.

Враховуючи, що відповідно до Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, повинні бути подані на державну реєстрацію протягом п'яти днів після їх підписання. Подання нормативно-правових актів після їх підписання та присвоєння реєстраційного номеру для підготовки Довідки не допускається.

Важливим моментом в організації роботи з опрацювання проектів нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я на відповідність законодавству ЄС є забезпечення належного планування порівняльно-правових досліджень, оптимізація процесу пошуку та вивчення джерел *acquis communautaire*.

З метою збору та систематизації необхідної інформації основна увага повинна бути зосереджена на різноманітних інформаційних джерелах (офіційні видання, наукова література, бібліотечні фонди, матеріали засобів масової інформації, дані аналітичних досліджень та оглядів). У підсумкових документах, крім висновків, критичних зауважень, формулюються конструктивні пропозиції, спрямовані на удосконалення правового регулювання відповідної сфери правовідносин у національному законодавстві, визначаються оптимальні методи адаптації законодавства.

Для забезпечення належної підготовки проектів нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення системи охорони здоров'я України, та з метою удосконалення інформаційного забезпечення процесу адаптації доцільно:

- забезпечити формування банку даних текстів відповідних міжнародних договорів, модельного законодавства, розробленого в рамках міжнародних організацій та конференцій, законодавства ЄС, Ради Європи та національних законодавств європейських країн з питань охорони здоров'я;

- організувати роботу з перекладу зазначених актів українською мовою;

- забезпечити розміщення списку перекладів зазначених актів та електронних примірників перекладів на офіційному веб-порталі Міністерства охорони здоров'я;

- забезпечити структурним підрозділам МОЗ, залученим до процесу адаптації, доступ до бази даних права ЄС та офіційних правових видань ЄС (зокрема *Official Journal of the European Union*);

- забезпечити вивчення зазначеного законодавства та аналіз практики його застосування.

Проведення аналізу відповідності проектів нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я законодавству ЄС має включати наступні стадії:

- а) визначення типових характеристик проекту акта (предмету, методу, сфери правового регулювання);

- б) визначення належності проекту за предметом правового регулювання до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС;

- в) пошук та визначення джерел законодавства ЄС з питань, що належать до сфери правового регулювання проекту;

- г) дослідження порядку вирішення у актах законодавства ЄС питань, що належать до сфери правового регулювання проекту, визначення основних переваг та недоліків такого регулювання;

- г) порівняння окремих елементів проекту (правових інститутів, груп норм, окремих норм, правових термінів) із відповідними положеннями джерел законодавства ЄС;

- д) визначення положень джерел законодавства ЄС, які мають бути враховані в проекті;

- е) здійснення прогнозової оцінки результатів реалізації акта;

- є) узагальнення окремих оцінок та формулювання загального висновку про відповідність проекту законодавству ЄС.

Наведене дає підстави зробити висновок про те, що, відповідно до чинних наказів МОЗ, опрацювання проектів нормативно-правових актів на відповідність законодавству ЄС здійснюється структурним підрозділом – розробником проекту. Попри те, що зазначене опрацювання проектів має здійснюватись на основі аналізу змін у правовій системі ЄС та за умови постійного оновлення переліку актів *acquis communautaire*, відповідальність за проведення цієї роботи не покладено дорученнями та наказами МОЗ на жодний із структурних підрозділів МОЗ.

Згідно з наказом МОЗ України від 05.06.2009 р. № 410 [11], моніторинг виконання щорічних Планів заходів щодо виконання ЗАП та відповідальність за щоквартальне інформування Міністерства юстиції України про стан їх виконання покладено на Відділ міжнародних зв'язків та євроінтеграції.

Планова діяльність з адаптації до підписання Угоди про асоціацію здійснювалась міністерством з метою приведення чинних актів законодавства у відповідність до законодавства ЄС шляхом:

- підготовки структурними підрозділами МОЗ проектів нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт з метою реалізації щорічних планів заходів щодо виконання ЗАП (у поточному році);

- опрацювання проектів щорічних планів заходів щодо виконання ЗАП (у наступному році);

- підготовки пропозицій до щорічних планів перекладів джерел законодавства ЄС українською мовою.

Опрацювання пропозицій, наданих структурними підрозділами до планів перекладів, здійснював Відділ міжнародних зв'язків та євроінтеграції.

Узагальнення пропозицій структурних підрозділів МОЗ до проекту плану заходів щодо виконання у наступному році ЗАП забезпечувала юридична служба МОЗ.

Підготовка пропозицій до зазначеного проекту плану має здійснюватись за умови:

- проведення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у сфері охорони здоров'я в Україні та в ЄС;

- розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність до *acquis communautaire*;

- проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій.

Проте жодним нормативним актом та дорученнями МОЗ не визначено підрозділи, до компетенції яких віднесено здійснення цієї роботи.

Наказом МОЗ України від 16.12.2014 р. № 959 затверджено план заходів МОЗ України з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами – з іншої на 2014–2017 роки [7]. Відповідно до положень зазначеного наказу, Відділу міжнародних зв'язків та європейської інтеграції доручено забезпечити організацію узагальнення інформації про стан виконання Плану заходів у МОЗ

України та щоквартально надавати відповідну інформацію до Кабінету Міністрів України.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що процес адаптації законодавства у сфері охорони здоров'я потребує проведення суттєвих організаційно-управлінських змін. Оптимальним варіантом інституціональних перетворень є концентрація максимального обсягу повноважень у здійсненні заходів з адаптації у визначеного нормативними актами МОЗ структурного підрозділу, спроможного забезпечити з урахуванням принципу полідисциплінарності виконання як поточної, так і планової роботи з приведення законодавства України про охорону здоров'я у відповідність до правової системи ЄС.

ВИСНОВКИ

1. Процес приведення у відповідність до правової системи ЄС нормативно-правових актів України в сфері охорони здоров'я потребує удосконалення шляхом розробки та впровадження комплексу заходів, спрямованих на поліпшення інституціонального, кадрового та інформаційного забезпечення процесу адаптації.

2. Для забезпечення ефективного виконання плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію необхідне запровадження регулярного і централізованого моніторингу, який передбачає:

– проведення комплексного порівняльного аналізу регулювання правовідносин у сфері охорони здоров'я в Україні та в ЄС;

– перевірку стану адаптації законодавства про охорону здоров'я;

– розроблення рекомендацій щодо приведення законодавства України у відповідність з *acquis communautaire*;

– проведення економічного, соціального та політичного аналізу наслідків реалізації рекомендацій;

– аналіз змін у правовій системі ЄС та забезпечення постійного оновлення переліку актів законодавства ЄС.

3. Підвищенню ефективності управлінських рішень щодо формування та реалізації пріоритетних напрямів європейської інтеграції у сфері охорони здоров'я, забезпеченню належного нормативного визначення функцій, повноважень та відповідальності структурних підрозділів МОЗ України, які беруть участь у реалізації плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію, запровадженню ефективного механізму координації їх діяльності сприятиме підготовка та затвердження наказу МОЗ України «Про організацію роботи з адаптації законодавства України з питань охорони здоров'я до законодавства Європейського Союзу».

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На основі результатів аналізу правового регулювання діяльності урядових органів держав-членів ЄС з гармонізації національного законодавства доцільно забезпечити наукове обґрунтування та впровадження системи моніторингу процесу наближення законодавства України про охорону здоров'я до законодавства Європейського Союзу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Банчук М. В. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи проектів нормативно-правових актів з питань охорони здоров'я на відповідність законодавству Європейського Союзу / М. В. Банчук, Г. О. Слабкий, С. В. Істомін. – Київ, 2008. – 25 с.

2. План дій «Україна – Європейський Союз» Європейська політика сусідства»: рішення Кабінету Міністрів України від 12.02.2005 р. [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

3. Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації : наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5. [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

5. Про затвердження Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

6. Про затвердження плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами – з іншої, на 2014–2017 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 р. № 847-р. [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

7. Про затвердження плану заходів МОЗ України з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами – з іншої на 2014–2017 роки : наказ МОЗ України від 16.12.2014 р. № 959 [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.

8. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів: постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950 [Електронний документ]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.

9. Про затвердження Регламенту роботи МОЗ України: наказ МОЗ України від 29.12.2007 № 884 [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.

10. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 615/98 [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

11. Про реалізацію Плану заходів щодо виконання у 2009 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : наказ МОЗ України від 05.06.2009 р. № 410 [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.

Дата надходження рукопису до редакції: 16.10.2015 р.

Перспективны́е направления усовершенствования состояния адаптации законодательства Украины по вопросам здравоохранения к законодательству Европейского Союза

Г.А. Слабкий¹, С.В. Истомин², П.Н. Лысенко²

¹ГВУЗ «Ужгородский национальный университет», г. Ужгород, Украина

²ГУ «Украинский институт стратегических исследований МЗ Украины», г. Киев, Украина

Цель – провести анализ нормативно-правовой базы, регламентирующей процесс приведения в соответствие с правовой системой Европейского Союза законодательства Украины об охране здоровья и обосновать перспективные направления усовершенствования организационных основ деятельности по адаптации законодательства.

Материалы и методы. Проанализированы нормативно-правовые акты по данной проблематике. Теоретико-методологической основой проведенного анализа является системный подход с использованием методов структурно-логического анализа систем, информационно-аналитического метода.

Результаты. Установлено, что процесс приведения в соответствие к правовой системе ЕС нормативно-правовых актов Украины в сфере здравоохранения требует усовершенствования путем разработки и внедрения комплекса мер, направленных на улучшение институционального, кадрового, финансового и информационного обеспечения процесса адаптации.

Выводы. Повышению эффективности управленческих решений относительно формирования и реализации приоритетных направлений евроинтеграции в сфере здравоохранения будет способствовать подготовка и утверждение приказа МЗ Украины «Об организации работы по адаптации законодательства Украины по вопросам охраны здоровья к законодательству Европейского Союза».

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: законодательство, правовая система, охрана здоровья, адаптация, евроинтеграция.

Promising directions of improving the state of adaptation of Ukrainian legislation on health protection to legislation of the European Union

G.O. Slabky¹, S.V. Istomin², P.M. Lysenko²

¹SHEI «Uzhgorod National University», Uzhgorod, Ukraine

²PE «Ukrainian Institute of Strategic Researches MHC of Ukraine», Kyiv, Ukraine

Purpose – to conduct the analysis of normative-and-legal base that regulates the process of conforming the legislation of Ukraine on health protection to the legal system of the European Union and to ground the promising directions of improving the organizational principles of work on adaptation of the legislation.

Materials and methods. A number of normative-and-legal documents on the problem were analyzed. Systematic approach using the techniques of structural-and-logical analysis and information-and-analytical method composed theoretical and methodological basis of the analysis.

Results. It is determined that the process of conforming the normative-and-legal documents of Ukraine on health protection to the legal system of the EU needs perfection through the development and implementation of measures aimed at improving the institutional, human resources, financial and informational support to the process of adaptation.

Conclusions. Development and approval of the MHC of Ukraine Order «On organization of work on the adaptation of legislation of Ukraine on health protection to legislation of the European Union» will contribute to the efficiency of managerial decisions on the formation and implementation of the priorities of European integration in the field of health protection.

KEY WORDS: legislation, legal system, health protection, adaptation, European integration.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Слабкий Геннадій Олексійович – д.мед.н., проф., зав. кафедри громадського здоров'я, факультет післядипломної освіти та до університетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.

Истомин Сергей Владимирович – зав. відділу нормативно-правового регулювання в охороні здоров'я та історії медицини ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.

Лысенко Павло Миколайович – науковий співробітник відділу нормативно-правового регулювання в охороні здоров'я та історії медицини ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.